

N:o 125.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 maj 1902.

— — — — Andra Kammaren den 17 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af dels Kongl.

Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag om domsagas kansli, till lag om ändrad lydelse af vissa §§ i konkurslagen, till lag angående ändrad lydelse af 27 § i lagen om boskilnad den 1 juli 1898, till lag om ändrad lydelse af 9 § i förordningen den 18 september 1862 huru gäld vid dödsfall betalas skall och om urarfvagörelse, så ock angående undanskiftande af egendom i död makes bo, samt till lag angående ändrad lydelse af 11 och 12 §§ i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming, dels ock Kongl. Maj:ts under förutsättning af bifall till nämnda proposition i statsverkspropositionen gjorda framställningar angående höjning af anslagen till rikets hofrätter.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 1.)

Till Konungen.

1:o) Uti en den 29 november 1901 till Riksdagen aflåten proposition har Eders Kongl. Maj:t jemlikt § 87 regeringsformen föreslagit Riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till:

- 1) lag om domsagas kansli;
- 2) lag om ändrad lydelse af vissa §§ i konkurslagen;
- 3) lag angående ändrad lydelse af 27 § i lagen om boskildnad den 1 juli 1898;
- 4) lag om ändrad lydelse af 9 § i förordningen den 18 september 1862 huru gäld vid dödsfall betalas skall och om urarfvagörelse, så ock angående undanskiftande af egendom i död makes bo; samt
- 5) lag angående ändrad lydelse af 11 och 12 §§ i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming.

Riksdagen vill visserligen icke förneka, att det kan vara önskligt, att allmänhetens rätt att i tjensteärenden vinna tillträde till domaren eller ställföreträdare för honom är genom laga bestämmelser skyddad och reglerad. Dock torde, såsom äfven af åtskilliga inom högsta domstolen angående nu ifrågavarande lagförslag afgifna yttranden framgår, något mera framträdande behof af lagstiftning i detta ämne icke hafva försports, då ju i regel vederbörande domare låtit sig angeläget vara att tillmötesgå allmänheten i sådant afseende. Det är emellertid af största vikt att tillse att, derest en lagstiftning i ämnet företages, densamma kommer att medföra full trygghet för att allmänhetens rätt blifver tillgodosedd. I detta hänseende hafva inom högsta domstolen betydelsefulla erinringar blifvit framställda mot det nu föreliggande lagförslaget. Jemväl Riksdagen anser, att införande af kanslibitråde med så underhaltiga kvalifikationer och så inskränkt befogenhet, som förslaget uppställer, dels icke kommer att bereda allmänheten några afsevärda fördelar samt redan därför måste betraktas såsom en onödig och otillfredsställande anordning, dels till och med kan komma att just i sådana fall, der behofvet af en dylik inrättning uppgifvits vara störst, lända snarare till skada än gagn, åtminstone för den med lagen mindre förtrogna allmänheten. För att verkliga fördelar skola kunna beredas genom anställande af kanslibitråde, torde det vara oundgängligt att utrusta detsamma med sådan kompetens, att de rättsökande kunna få sina angelägenheter fullt ut lika väl tillgodosedda, då de träffa domarens ställföreträdare, som då de träffa domaren sjelf.

Riksdagen har funnit desto mindre skäl att antaga det nu föreliggande lagförslaget, som i afseende på den kanske viktigaste befogenheten, som skulle tillkomma kanslibiträdet, nemligen att emottaga vad, redan genom lagen den 14 juni 1901 stadgas, att härads höfding är skyldig att skriftligen förordna någon, hos hvilken vädjas må, då härads höfdingen ej träffas i sin bostad. Det nu afsedda kanslibiträdets befogenhet i detta hänseende skulle icke vara större än nämnda, särskildt förordnade ombuds-

Särdeles betänkligt vore, i fall genom en anordning, sådan som den nu af Eders Kongl. Maj:t föreslagna, vederbörande domhufvande på landsbygden skulle anse sig i mindre grad än för närvarande förpligtade att i embetsärenden personligen vara tillgängliga för allmänheten åtminstone under viss tid på dagen. Genom tillfället att anlita ett kanslibitråde af en sådan jemförelsevis underhållig beskaffenhet, som förslaget medgifver, skulle allmänheten ingalunda erhålla fördelar, som uppväga den förlorade förmånen att råka domaren personligen. Af dessa skäl och med hänsyn till hvad i öfrigt anförts emot förslaget vid dess granskning inom högsta domstolen har Riksdagen funnit sig icke kunna bifalla förslaget till lag om domsagas kansli, sådant detsamma nu föreligger.

De ändringar, som af Eders Kongl. Maj:t föreslagits uti 7 § 2 mom. samt 69, 71, 73 och 86 §§ konkurslagen, uti 27 § i lagen om boskildnad den 1 juli 1898, uti 9 § i förordningen den 18 september 1862 huru gäld vid dödsfall betalas skall m. m. samt i 11 och 12 §§ i förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om årsstämming, äro, med undantag af den i konkurslagens 73 § 2 mom. föreslagna ändring, sammanhängande med förslaget angående domsagas kansli. Då Riksdagen afslagit sistnämnda förslag, hafva på grund deraf jemväl de dermed sammanhängande ändringsförslagen afslagits. Hvad angår ändringsförslaget i afseende å 73 § 2 mom. konkurslagen, har Riksdagen funnit detsamma välbetänkt och har för sin del ej haft något att mot detsamma erinra, men som detta förslag afser en jemförelsevis underordnad detalj af den föreliggande propositionens innehåll, har ett antagande af den kongl. propositionen i denna del i frågans nuvarande läge ansetts ej böra ske.

De uti Eders Kongl. Maj:ts nu ifrågavarande proposition gjorda framställningar hafva alltså icke vunnit Riksdagens bifall.

2:o) Uti den till Riksdagen den 14 januari innevarande år aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kongl. Maj:t under andra hufvudtiteln uti punkten 5 föreslagit Riksdagen att medgifva, att i staten för Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat finge, under förutsättning att propositionen med förslag till lag om domsagas kansli m. m. blefve af Riksdagen bifallen, för hvarje domsaga, der förvaltningskostnadsbidrag för närvarande utginge, detsamma höjas med 300 kronor, och för domsaga, der förvaltningskostnadsbidrag ej egde rum, sådant bidrag upptagas med likaledes 300 kronor, och således för samtliga 57 domsagor under hofrätten förvaltningskostnadsbidragen höjas med sammanlagdt 17,100 kronor.

Då Riksdagen, på sätt uti punkten 1:o härofvän anmälts, funnit sig icke böra bifalla Eders Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om

domsagas kansli, har deraf följt, att Riksdagen saknat skäl godkänna nu ifrågavarande, under förutsättning af bifall till nyssberörda proposition framställda förslag.

Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning har alltså icke af Riksdagen bifallits.

3:o) Under andra hufvudtiteln har Eders Kongl. Maj:t vidare föreslagit Riksdagen, uti punkten 7, att, under förutsättning att propositionen med förslag till lag om domsagas kansli m. m. blefve af Riksdagen bifallen, öka anslaget till Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat sålunda, att för hvarje domsaga, der förvaltningskostnadsbidrag för närvarande utginge, detsamma höjdes med 300 kronor, och att för domsaga, der förvaltningskostnadsbidrag ej egde rum, sådant bidrag upptoges med likaledes 300 kronor, och att alltså öka anslaget med sammanlagdt 13,500 kronor.

Af enahanda skäl, som under punkten 2:o härofvän anförts, har Eders Kongl. Maj:ts nu ifrågavarande förslag icke vunnit Riksdagens bifall.

4:o) Uti punkten 8 under andra hufvudtiteln har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, under förutsättning att propositionen med förslag till lag om domsagas kansli m. m. blefve af Riksdagen bifallen, öka anslaget till Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande justitiestat sålunda, att för hvarje domsaga uppfördes ett förvaltningskostnadsbidrag af 300 kronor, eller med sammanlagdt 5,100 kronor.

På grund af hvad under punkten 2:o härofvän anförts har Riksdagen icke bifallit Eders Kongl. Maj:ts nu ifrågavarande framställning.

Stockholm den 17 maj 1902.

Med undersätlig vördnad.
